

Julia Beck,
"Korpträsket
(Mare aux cor-
beaux)", signe-
rad Grèz -84.

FOTO: SVEN-HARRYS

i historien

taffliga och det är ett ärligt porträtt av ett konstnärskap. Jag är knappast den första att poängtera hur styrkan i hennes verk sitter i de inkännande porträtten. Oskar Levertins intensiva blick i det lilla porträttet bränner hål i mig, ja, nästan som han riktade sina dikters hetta mot just mig.

I en annan målning, också liten till formatet, ser fosterdottern Julia mot oss. De stora ögonen är fyllda av smärta och längtan. En spegling kanske av konstnären själv som adopterat dottern till sin stora kärlek, skulptören Per Hasselberg, som aldrig helt blev hennes. Bonniers måleri pendlar mellan lust, längtan och akademiska konventioner.

I flera porträtt glänsar hennes förmåga att inte bara fånga det mänskliga psyket, som av Helena Bergh, men att behärska just färgen. Kolorist kallade hon sig själv och ville inte vara skulptör även om det var dessa som gav henne mest framgång i Paris.

Ibland tar övertydligheten över, som i spelet med kollegan Verner Åkerman där de målar varandra. Ett evigt eko av konstnären som ser på konstnären, i

den här målningen sitter han modell med sin konstnärrock, cigarett i munnen och kaffet framför sig och tittar på sin skulptur av Eva Bonnier placerad i profil på bordet.

Bonnier hänger med i sin tid, hon tar till sig av arts and crafts influenser och ägnar sig åt design, och hon ger sig på ett symbolistiskt måleri. Hon kör också fast. Det är kanske därför hon ägnar sig åt att alltmer bli mecenat, eller så är det kanske på grund av mecenatskapet som hon inte ägnar tillräckligt med tid åt sitt måleri. Vi låter det vara oavgjort.

Presentationen av Bonnier handlar nästan lika mycket om hennes egna liv som det gör om hennes konst. Det är svårt att undgå livets vändningar när man närmar sig ett konstnärskap. I synnerhet en så offentlig person som Eva Bonnier, även om hennes måleri stundtals står helt på egna ben, utan hennes namn, förmögenhet och fascinerande men olycksdrabbade och korta liv.

**KATARINA
WADSTEIN MACLEOD**
kultur@svd.se

Ungdomsfoto
av Julia Beck.
Tillhör Kungl Aka-
demien för de fria
konsterna.

FOTO: ROBERT ROESLER

SCEN

Sångare bildar orkester i två nyskrivna verk

Opera

Sing the body electric!
**Between a rock and a hard
place**

Reaktorhallen, KTH

Den samtida operan drar sig inte för att gräva djupt i sin ständiga jakt efter nya spelplatser. En udda scen som använts flera gånger under senare år är den gamla reaktorhallen vid Kungliga tekniska högskolan, en jättelik betongklädd grotta 25 meter under jorden med fantastisk akustik. I närheten ligger flera Operahögskolan, i en ombyggd KTH-lokal där det tidigare varit högspänningslaboratorium. Bland diverse utvecklingsprojekt det laboreras med där finns ett som kallas "Extended opera", utvidgad opera.

Ett resultat av det projektet är en dubbelföreställning med två nya verk, ett svenskt och ett sydafrikanskt, som först spelas några gånger i Stockholm för att sedan gå vidare till Kapstaden i Sydafrika – Operahögskolans rektor Magnus Aspegren etablerade redan under sin tid som chef för Norrlandsoperan ett samarbete med operakompaniet Cape Town Opera.

Det nya svenska verket är skrivet av kompositören Carl Unander-Scharin, som tillsammans med sin hustru, koreografen Åsa Unander-Scharin, länge har experimenterat med en sorts musikaliska maskiner, bland annat en metallisk svan. I hans opera om Elefantmannen, som hade premiär på Norrlandsoperan förra året, ingick också vissa elektroniska styrmedel som förvrängde rösten på huvudpersonen.

Deras nya uppsättning "Sing the body electric!" kallar de för ett corporatorium. Det är ett passande namn på denna oratorieartade komposition för fyra sångare som med sin kropp styr

ett ljudflöde. Tekniken påminner en del om det tidiga elektronikinstrumentet theremin, vilket spelaren styr genom spöklika handrörelser i luften.

Det nya verket innehåller poetiska texter av William Blake, Walt Whitman samt ett kort stycke av Albert Einstein.

Åsa Unander-Scharin låter sångarna röra sig i koreografiska mönster som utnyttjar rummet, där gnisslande ljud och knattande ackord ger en omväxlande bakgrund till den poetiska uppläsningen. Det är en ganska esoterisk klangvärld, med glidande sång och långsam puls, mycket långt från den moderna dansmusikens electrorhythmer.

Mer rytmiskt blir det efter paus, då publiken får vända sig mot en bergvägg på andra sidan, där en ny grupp sångare rör sig mellan avsatser i fyra våningar upp mot taket. Den sydafrikanske kompositören Philip Millers stycke "Between a rock and a hard place" skildrar en olycka vid en platinagruva i Sydafrika, där 44 gruvarbetare miste livet. Regissören Matthew Wild, som tidigare regisserat "Julie" för Norrlandsoperan, gör en enkel men mycket effektiv scenlösning, där vi får följa sju gruvarbetare ner i hissen. Dokumentära nyhetsinspelningar ackompanjerar skeendet på scenen, som är mycket gripande.

En stråkkvartett med kontrabas samt slagverk i form av afrikanska trummor och klangen från en hängande spade ingår i Millers partitur. Liksom Unander-Scharin låter han sångarna utgöra en del av orkestern. De hjälmförsedda sydafrikanska artisterna bidrar genom att spela på hackor som hänger i rep, med ett rytmiskt klingande som påminner om klockspel, vilket ger en nästan sakral känsla i det katedralliknande rummet.

BO LÖFVENDAHL

08-13 52 90, bo.lofvendahl@svd.se

Bulelwa Velem medverkar i sydafrikanen Philip Millers opera "Between rock and a hard place". FOTO: MICKE LUNDSTRÖM